

De naaste liefhebben

Het werkwoord 'ahav', liefhebben, komt 251 keer voor in Tenach.

De gebiedende wijs van dit woord komt niet voor. Dus als er bijvoorbeeld staat 'ahavta et' is de vertaling 'heb lief' minder correct. Beter is te vertalen 'je zult liefhebben'.

N.B.: het woordje 'et' is, grammaticaal gezien, alleen de aanduiding dat het lijdend voorwerp volgt. Het wordt in vertalingen niet weergegeven. Hoewel, in orthodoxe Joodse commentaren wordt er wel betekenis aan gehecht. Het woordje 'èt' bestaan namelijk uit de eerste en de laatste letter van het alfabeth, de aleph en de tav. Symbolisch kan men dus de betekenis 'eerste en laatste' in lezen. En wie is de eerste en de laatste? In Jesaja 44:6 en 48:12 zegt God bij monde van de profeet: Ik ben de eerste en Ik ben de laatste. Met andere woorden, God is niet zozeer bij de handelende persoon maar bij hem die afhankelijk is van wie iets doet.

Altijd als er sprake is van 'ahav' staat het woordje 'èt' erbij, met uitzondering van Leviticus. In Leviticus 19:18 staat 'weahavta lerecha' en in Leviticus 19:34 'weahavta lo, waarbij met 'lo', (hem), de 'geer', de vreemdeling bedoeld is. (De enige andere keer dat het over het liefhebben van de vreemdeling gaat is Deuteronomium 10:19, maar daar staat het meervoud: 'ahavtem et hageer', jullie zullen de vreemdeling liefhebben).

Wat betekent het dat het woordje 'èt' opvallend afwezig is in Leviticus 19? Wel, het gaat daar niet om het wel of niet liefhebben van de naaste maar om het liefhebben wat van de naaste is: zijn gezin, zijn gezondheid, zijn bezit.

Jezus lijkt dit duidelijk te maken in Lukas 10 met zijn gelijkenis over de barmhartige Samaritaan. Als die een Israëliet gewond langs de weg ziet liggen, ontfermt hij zich over hem. De gewonde man is op dat moment zijn naaste. In het verhaal staat niet dat er sprake is van liefde of zelfs van waardering. Alleen maar hulp aan iemand die dat nodig heeft, ook als je in normale situaties niet elkaars vrienden bent. Dat is liefhebben aan je naaste, zonder dat er sprake is van persoonlijk liefhebben van de ander.

Lukas de Groot, December 2025